

Hengellinen Kuukauslehti itsenäisessä Suomessa

Tällä palstalla seurataan vuoden 2017 ajan itsenäisen Suomen vaiheita Hengellisen Kuukauslehden sivuilla.

”Heimolähetystyöhön ensi tilassa” 1927–36

Hengellinen Kuukauslehti ei ollut uutislehti, vaikka nostikin tarvittaessa esiin ajankohtaisia aiheita, kuten Kuru-laivan järkyttävän haaksirikon, taloudellisen pulan tai kieltolakiäänestyksen. Yksi ajankohtainen asia oli kuitenkin itsenäisen Suomen toisella vuosikymmenellä ylitse muiden: heimotyö.

Uskonnollisten yhteisöjen asema Neuvosto-Venäjällä heikkeni rajusti 1920-luvun puolivälin jälkeen, kun siellä otettiin tavoitteeksi uskonnon täydellinen poistaminen sekä maasta että maailmasta. Kauhukertomukset inkeriläisten kokemuksista ja samanaikainen havahtuminen heimoushenkeen ja ulkosuomalaistamiseen läpäisivät lehden koko vuosikymmenen ajan. Kotimaassa käyty kieliriita ei lehdessä juurikaan näkynyt, mutta sen sijaan Unkarin evankelis-luterilaisiin pidettiin erittäin tiiviitä yhteyksiä.

Erytystä huolta kannettiin inkeriläisten lisäksi ”Eestin Inkerin” eli Narvan seudun luterilaisten sekä Kuurinmaan liiviläisten sielunhoidosta. Kesäkuun alusta 1930 Herättäjä-Yhdistys palkkasi pastori **Helle Kalervo Erviön** työskentelemään Narvan ja Liivinrannan alueella. Erviö oli ahkera kynäkäyttäjä, joka muisti aktiivisesti Hengellisen Kuukauslehden lukijoita.

Ongelmaksi Liivinrannalla muodostui omakielisen uskonnollisen kirjallisuuden puute. Kun silloinen Britannian ja ulkomaan raamattuseura ei innostunut toimittamaan liivinkielistä Raamattua, Herättäjä-Yhdistys otti tehtäväkseen Uuden testamentin painattamisen liiviksi. Työhön kerättiin ahkerasti avustuksia, ja evankeliumit ja Apostolien teot ilmestyivätkin painosta jo 1930-luvun puolivälissä, koko Uusi testamentti jatkosodan aikana, jolloin kääntäjä oli jo kadonnut sodan melskeisiin.

”Bolshevismmin hirvittävä peto” ei vaaninut vain rajan takana, vaan myös kotimaassa. Syksyllä 1929 alkunsa saanut ”Lapualaisliike on ilahuttava ajan ilmiö”, totesi päätoimittaja **Matti Pesonen**. Lehdessä puolustettiin innokkaasti taistelua ”kommunismi-vaaraa vastaan”. Jopa vaasalaisen kirjapainon rikkominen ja kansanedustajien muiluttaminen olivat oikeutettuja, koska oli nähtävä ”läpi lain kirjaimen lain henki ja tarkoitus, jotka ikään eivät voi olla Jumalaa ja isänmaata vastaan”.

Yleisporvarillisena alkanut lapuanliike menetti nopeasti kannatustaan väkivallantekojen seurauksena, ja niin se katosi lähes täysin myös *Hengellisen Kuukauslehden* sivuilta. Tosin vielä syksyllä 1932 kirjoittaja näki Mäntsälän kapinassa vangitun **Vihtori Kosolan** ja tämän kumppanien vapautumisen Turun linnasta puolen yön aikaan, rukoushetken pidettyään, täysin verrannollisena Paavalin ja Siilaksen vapautumiseen Filipin vankilasta. Tämä vertaus herätti pahaa verta joissakin muissa kristillisissä lehdissä, mitä Pesonen totesi syvästi ihmettelevänsä.

Maailma muuttui paljon tämän vuosikymmenen aikana. Itsenäisyyden alkuaikojen huoli sotilaista ja koululaisista jäi taka-alalle, sen sijaan Helsingin Seuratupayhdistys lähti perustamaan asuntola heränneille ylioppilaille. Maailmallisuus levisi, niin että jopa Kuru-laivan haaksirikkoiltana valitettiin tamperelaisten rientäneen ”ilopaikkoihin”. Vaikka Yleisradion lähettämä jumalanpalvelus ja aamuhartaus saivat kiitosta, Yleisradiota moitittiin jumalanpalveluslähetysten siirtämisestä Tampereelle aikaisemman ohjelma-ajan vuoksi, vaikka ”yleisradionkin on toki muistettava pyhittää lepopäivää ja, jättämällä arkipäiväisluontoiset lähetykset syrjemmälle, omistauduttava pyhäpäivinä Jumalan sanan palvelukseen.” Ja vaikka suojeluskuntajärjestön olemassaolosta oli kiitettävä Herraa, moitittiin kilpailujen ja jopa iltamien järjestämisestä sunnuntaisin.

Koko maan tavoin myös heränneiden kulttuuri oli tällä vuosikymmenellä murroksessa. Kirjallisuus ja teatteri käsittelivät aiempaa rohkeampia aiheita, kotien sisustukseen hiipi ”ylellinen sisustustyyli, suurine komeine mattoineen, seinäryijyineen ja muine hienouksineen”, ja joidenkin tyttöjen kerrottiin hankkineen ”iljettävän” leikkotukan modernista puvusta puhumattakaan.

Lehti otti tiukan kannan jopa siihen, että lotissa tai suojeluskunnassa ei saanut käyttää muuta kuin körttipukua, tai jos oli aivan välttämätöntä vaihtaa asua, se piti tehdä aralla mielellä eikä koreilunhalusta. Samoin neuvottiin, että IKL:n jäseneksi liittyessä oli parempi olla vaihtamatta körttejä mustaan puseroon, koska mustapaidat otettiin maailmassa avosylin vastaan, ja se saattaisi johdattaa myös heränneen maailmaan.

Kaisa Viitala

Lähteinä Hengellisen Kuukauslehden vuosikerrat 1927–36

KUVATEKSTI, Kallivieri.jpg: Kallivieren vuonna 1931 käyttöön vihitty suomalainen kirkko oli yksi Hengellisessä Kuukauslehdessä tiiviisti seuratuista heimotyön kohteista. Herättäjä-Yhdistyksen Viron ja Latvian työn pastori H. K. Erviö muisti lehteä ahkerasti kuulumisilla työkentältään.